

20198950-9001-572-01
Statisztikai számjel

01-09-917900
Cégjegyzék száma

A vállalkozás megnevezése:

**CENTRÁL SZÍNHÁZ Színházművészeti Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság**

A vállalkozás címe:

1065 Budapest, Révay utca 18.

ÜZLETI JELENTÉS

2019.01.01. – 2019.12.31
közötti időszakról
szóló éves beszámolóhoz

A. A Társaság üzletmenetének alakulása, az éves beszámoló rövid értékelése, várható fejlődés

A Társaság szakmai művészeti célkitűzése az eddigi hagyományokhoz igazodva a lehető legszélesebb színházi közönség professzionális kiszolgálása, újabb közönség megnyerése törekszik, melynek során magyar és külföldi szerzők művei (rég és mai vígjátékok, komédiák, bohózatok, zenés játékok, musicalek, stb.) kerülnek bemutatásra, igényes és szórakoztató darabok kiválasztásával, színvonalas szereposztással, fiatal tehetségek bevonásával és korszerű színházi eszközök felhasználásával. Ezen célok folytatása mentén valósult meg a 2019. évi 5 saját bemutatónk:

- *Ödön von Horváth: Kasimir és Karoline* (2019. január 6-án)
- *Nina Raine: Nemek és igenek* (2019. március 2-án)
- *Albert R. Gurney: Love Letters* (2019. október 3-án)
- *John D'Agata – Jim Fingal - Jeremy Kareken – Gordon Farrell – David Murrell: Mi történt Vegasban* (2019. november 8-án)
- *Neil Simon – Burt Bacharach – Hal David: Legénylakás* (2019. december 21-én)

A Társaság még 2017 tavaszán elhatározta, hogy a kisszínpad repertoárt lecseréli oly módon, hogy a befogadott előadásokat saját készítésű előadások váltják fel. Ennek első lépcsőjeként került sor 2017-ban 2 produkció bemutatására (Paul Portner: Hajmeresztő, Roberts - DiPietro: Ájlávjú). E művészeti vállalkozás jegyében 3 további új színművel bővült a kisszínpad repertoár 2018-ban, és e művészeti stratégia következetesen valósult meg 2019-ben is. Megvalósult a Kisszínpad saját produkciókkal történő megerősítése, amely a társulat folyamatos és magas színvonalú előadó-művészeti munkájának alapja.

Tekintettel a támogatási rendszer 2018 októberében bejelentett, és 2019. januárjától életbe lépett változásaira, nevezetesen a tao-támogatási lehetőség megszűnésére, és a jelen beszámoló és az évados terv készítésekor már ismert évről-évre szűkebb gazdálkodási keretre, valamint a járványügyi miatti bezárásra, a Társaság lemondott a 2020. évi Keszthelyi Nyári Játékok megrendezéséről és további 1 évre elhalasztotta a nagyszínpadra tervezett nagyszabású premierjét.

A gazdálkodás rövid értékelése

A Társaság megfontolt, takarékos gazdálkodása következtében az elmúlt években folyamatosan alkalmazkodott a számára kedvezőtlenül alakuló állami kultúra-finanszírozási szabályokhoz, a gazdasági és piaci környezet átalakulásához. A tao-bőség éveiben felhalmozott tartalékok azonban 2018 óta folyamatosan apadnak, és a korábbi, teljesítmény-alapú, a nézettséget, mint objektív mérőszámot alapul vevő támogatási rendszer felszámolásra került. Változatlan a közönség érdeklődése és ítélete, amely a színház magas színvonalú szakmai munkájának köszönhetően az évek óta folyamatosan növekvő jegyárakat is méltányolja.

A 2019. üzleti évben még nem jelentkeztek likviditási nehézségek. A Társaság 100,42%-os kihasználtsággal működött (színhelyi és keszthelyi előadások figyelembevételével). A megváltozott támogatási- és finanszírozási környezet miatt a 2019. üzleti évet a Társaság -28.331 eFt veszteséggel zárta.

A társasági adó támogatás kivezetése, illetve az új támogatási rendszer bevezetésével realizált közel 350 millió forintos bevételkiesésre a Társaság megfelelő időben reagált úgy, hogy a szakmai munka színvonalát fenntartva a hatékonyságunkat meg tudtuk tartani. A bevezetett intézkedések hatása a 2019. üzleti évet nem teljes egészében érintette, így azok pozitív hatása a következő évekre is hatni fog.

(adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés	2017 tény	2018 tény	2019 tény
Bérek	233 906	316 712	253 688
Cafeteria	13 280	19 135	13 666
Járulékok	54 158	69 881	51 018
Vállalkozói díjak (könyvelés, könyvvizsg., jogi képv., munkaügyi tanácsadás, humán eü. ellátás)	6 029	9 092	7 913
Házfenntartás és egyéb igénybe vett szolgáltatások	239 282	378 031	284 703
ebből ingatlanbérleti/haszonbérleti díj	10 114	22 814	22 882
Értékcsökkenés	114 440	117 085	113 751
Üzemeltetési ktg	661 095	909 936	722 954
Fellépti díjak (színész, zenész, egyéb közrem.)	266 653	311 909	320 660
Szerzői jogdíjak	84 917	101 671	121 149
Közvetített előadó-művészeti szolgáltatások	0	0	0
Színházi tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások díja (marketing, szállítás, oktatás)	19 506	26 701	26 900
Utazási és kiküldetési költségek	4 383	10 991	4 668
Művészeti ktg	375 459	451 272	475 162
Egyéb ráford. (céltart., terven f. écs, püi műv.ráf.)	178 185	18 189	16 966
Költségek mindösszesen	1 214 739	1 379 397	1 215 082
Fenntartói/közszolgáltatási támogatás	135 000	109 000	70 000
Egyéb támogatás	263 153	539 808	280 065
Támogatások	398 153	648 808	350 065
Nettó jegybevétel	584 884	698 671	769 298
Egyéb bevétel	83 209	165 014	67 388
Saját bevételek	668 093	863 685	836 686
Bevétel összesen	1 066 246	1 512 493	1 186 751
Eredmény	-148 493	133 096	-28 331

Várható fejlődés

A Társaság hosszú éveken keresztül 95-100 %-os arányban töltötte fel tao-keretét, értékes kapcsolatokat kialakítva és ápolva számos gazdasági társasággal, az összbevételen belül közel 40%-ra növelve a tevékenységünket elismerő gazdasági szektor anyagi támogatását (a tao-lehetőségnek köszönhetően).

A realizált jegybevételhez kötött tao-támogatás megteremtésével a Társaság vagyona évről-évre erősödött. Nagyszabású színháztechnikai és ingatlanfejlesztések valósultak meg ebből a forrásból (nézőtér-felújítás, új előcsarnok, modern színpadtechnikai rendszer telepítése), amelyek a Révay utcában működő ingatlan értékét növelték, színházi státuszát erősítették.

Ma a Centrál színház nézője egy XXI. századi épületbe lép be, és európai színvonalú színházi élményben részesül egy állandó társulattal és magas színvonalú repertoárral rendelkező teátrumban. A Társaság repertoárja a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is élvezzi a nézők tetszését.

A korábbi évekhez viszonyítva – a várakozásoknak megfelelően – 2019-ben tovább nőtt a jegybevétel, de ekkor már azon okból kifolyólag, hogy a Centrál nézőihez fordulva további jegyáremelésekkel valamelyest pótolni tudjuk a kieső állami támogatások összegét:

- 2019-ben ugyanis – azaz az első tao nélküli évben – a színházak számára elkülönített központi költségvetési előirányzatból mindössze 40 mFt járt a Centrálnak, és
- április végén kaptuk az értesítést, hogy az EMMI által működtetett pályázati rendszerben – a fővárosi színházak „taomértékű” feltöltése idején – a kért 550 mFt helyett 210 mFt többlettámogatást kaptunk.
- A pályázati lehetőségeket kihasználva további 50,98 mFt forrást sikerült elnyerni új produkció létrehozására, külső produkció befogadására, eszközfejlesztésre és akadálymentesítésre.
- Budapest Főváros Önkormányzatától 30 mFt támogatás érkezett.

A fentiek alapján 2019-ben a nézőktől kapott jegybevétel kiemelkedően magas részarányt képviselt teljes bevételből: 64,82 %-ot. E forrás mellett eltörpül a támogatói kör nagyságrendje: 2019-ben 7,5 mFt érkezett a Centrál Kör tagjaitól és 3 mFt céges támogatásokból.

A 2019. üzleti évben fontos, nehéz döntéseket terveztünk. Ezekből több munkakör kiszervezésének terve sikeresen megvalósult, elhalasztottunk fejlesztéseket, a repertoár bővítése azonban nem maradhatott el, hiszen legnagyobb támogatónk, a néző elvárja ezt. A 2019-ben megvalósult 5 új bemutatónk mind elnyerte a nézők kegyeit, megvalósulásuk összesen 119 mFt forrást igényelt. Ezt a nagyságrendet a jövőben már nem tudjuk megismételni. Néhány nehéz döntés 2020-ra marad: a fellépő előadóművészek fellépti díjának csökkentése és a bemutatótervek mérséklése.

Ezen összefoglaló jelentés megírása idején már ismert, hogy a 2020. évi gazdálkodást várhatóan 250 mFt összegű állami pénz támogatja. Ez további csökkenés az előző évekhez képest, így bizonytalanságunk érthető e trend miatt.

Bizonytalanságot jelent az is, hogy a többlet-támogatás megítélésének szempontrendszerre nem ismert. Utólagos tapasztalásunk, hogy független magánszínházként az adott évben ezen kategóriában hirdetett maximális összeget megkapjuk, de ezen keretösszeg évente változik.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a Centrál privatizált gazdasági társaságként minden eszközt és tartalékot felhasználva gyarapította és gyarapítja a Főváros vagyonát, a színháznak helyet biztosító bérelt ingatlan fejlesztésével és a mai napig tartó teljes körű fenntartásával és karbantartásával. Mindezek okán a színházvezetés határozott szándéka, hogy a tao-alapon megtervezett privatizáció tao nélküli rendszerbeli túlélése érdekében újratárgyalja a Fővárossal a további működés feltételeit, hiszen ha nem változik a helyzet, akkor – ahogyan a VI. kerületi önkormányzathoz befizető a színház -, a Főváros felé is nettó befizető lesz 2020-ra, miközben immár 18 éve közszolgáltató intézmény.

Tovább nehezíti a működést a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzet hatásai. Fő cél a társaság működési struktúrájának költséghatékonyabbá tétele, a bevétel nélküli időszak „túlélése”.

A Társaság 2020. évi üzleti évének a pandémiás helyzet által okozott károk enyhítésére tett intézkedéseket megvalósításra kerültek. A Társaság helyzetének további javítása érdekében folyamatosan vizsgáljuk lehetőségeinket, mind bevétel növelési, mind költségsökkentési oldalról.

A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a Társaság versenyhátrányt szenved a budapesti színházi piacon. A kialakult helyzeten egy átgondolt fővárosi vagyongazdálkodási stratégia és a fővárossal közszolgáltatási szerződést kötött színházak rendszerszerű kezelése segíthet.

A 2020 tavaszán bekövetkezett járványügyi intézkedések hatása tovább nehezíti a tartalékait felélő színházunk helyzetét.

B. A mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges események

A mérleg fordulónapja után lényeges esemény, mely a Társaság működését döntően befolyásolja a *Várható fejlődés* fejezetben leírt Tao. támogatást felváltó új többlet-támogatási rendszerből eredő bizonytalanság, illetve a COVID-19 vírus okozta járvány miatti színházbezárás.

C. Kutatás és kísérleti fejlesztés

A Társaság nem folytatott kutatási, fejlesztési tevékenységet a 2019-as üzleti évben és ezt a jövőben sem tervezi.

D. Székhely bemutatása

A Társaság székhelye Budapest Főváros VI. kerületében a Révay utca 18. szám alatt a Magyar Állami Operaház szomszédságában található. A székhelyen két játszóhelyet (nagyszínpad, kishínpad) üzemeltet a Társaság. A budapesti színházi évad végét követően a Társaság Keszthelyi Nyári Játékok megvalósításán dolgozott.

A 2019. üzleti évben székhelyünkön található két színpadon és Keszthelyen összesen 480 előadást teljesítettünk 100%-ot meghaladó látogatottság mellett. Az előadások megbontása a következő volt:

- Nagyszínpad: 263 előadás 100,75%-os látogatottság mellett
- Kishínpad: 208 előadás 99,04%-os látogatottság mellett
- Keszthelyen 9 szabadtéri előadás 103,72%-os látogatottság mellett

E. Telephely(ek) bemutatása

A Társaságunk székhelyén kívül más telephellyel nem rendelkezik.

F. Foglalkoztatáspolitikai

Társaságunk foglalkozáspolitikája konzekvens az előző évek gyakorlatával. A Társaság a 2019. üzleti évben átlagosan 53,88 főt foglalkoztatott munkaviszony formájában (művészek, műszaki dolgozók, művészeti ügykezelés, gazdasági terület). A munkaviszonyban foglalkoztatottak mellett havonta mintegy 100 fő neves vendégművész, zenész, énekes, külsős szereplő biztosította a magas színvonalú szakmai munkát.

A foglalkoztatáspolitikában a 2019. üzleti évben a *Várható fejlődés* fejezetben tárgyaltak miatt létszámstop került bevezetésre. Jelenleg is vizsgálat alatt van az egyes munkakörök kiszervezésének lehetősége.

G. Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység

A Társaság továbbra is különös figyelmet fordít a környezetterhelő hulladékok elkülönített és szakszerű kezelésére és megsemmisítésére (pl.: fénycsővek, elemek, bontott díszletek megsemmisítése). A Színház igyekszik olyan eszközök használatával ellátni feladatát, amelyek használatuk során nem terhelik meg jelentősen a környezetet (pl.: A, A+, A++ energetikai besorolás, stb.)

A Színháznak a 2019. üzleti évben nem keletkezett környezeti károkozásból származó kártérítési kötelezettsége.

H. Pénzügyi instrumentumok

A Társaság 2018. év folyamán az egyedi fejlesztésű szoftverét eladta. Az eladást követően a szoftver tartós bérleti konstrukción keresztül a társaság visszabérelte. A bérlet ideje 60 hónap.

A Társaság 2019. év folyamán forgatási célú értékpapírokat, 1 éven belül lejáró állampapírokat vásárolt és a fordulónapon is rendelkezett velük.

A Társaság nem rendelkezik befektetési célú értékpapírokkal, valamint származékos ügyleteket sem bonyolít.

I. Ár-, likviditás- és cash-flow kockázat

A Társaság működésében rejlő magas kockázat a jegyárak szinten tartásának, illetve emelésének kérdése, a fizetőképes „Centrális” nézők árérzékenységének becslése. A 2013/2014-es évad elején átléptük az akkori lélektani határnak tartott 4.000 Ft-os jegyárat, a 2016. őszi jegyáremeléssel az 5.000 Ft-os, a 2017. évi áremeléssel a 6.000 Ft-ost, a 2018. évi áremeléssel a 9.000 Ft-ost, amely szintén átgondolt lépés volt, ugyanakkor nem volt kockázatmentes. A jegyáremelés gazdálkodásra gyakorolt pozitív hatásáról a tartósan stabil jegybevétel mindent elárul.

A tao-támogatási rendszer megszűnése, illetve a gazdasági környezet kedvezőtlen változása miatt a 2019. évben elkerülhetetlen volt a jegyárak további emelése.

A beszámoló idején is fennálló járványügyi intézkedések gyengülő gazdasági helyzetben érintik az egész országot. A lakosság kultúrára szánt forintjai csökkennek, és nem ismert a nézők újranyitást követő színházba járási hajlandósága. Ebben a helyzetben nem gondolhat a színház további jelentős jegyáremelésre, a legfontosabb tényezőre, a törzsközönsége megtartására koncentrálni.

A Társaság likviditása a megváltozott gazdasági- és finanszírozási környezetnek, illetve a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzetnek köszönhetően jelentősen romlott, sebezhető. További költségcsökkentésre, a fellépti díjak és jogdíjak mérséklésére lesz szükség, hogy a likviditás stabilitása a jövőben fenntartható legyen.

A Társaság az alábbi intézkedések bevezetését tervezi a 2020. üzleti évben:

- 9 fő munkavállaló munkaviszonyának megszüntetése április hónapban. Várható költségmegtakarítás éves szinten 25 millió forint.
- Nettó bérek 70%-ra csökkentése a járvány idejére, de maximum augusztus 31-ig. Várható költségmegtakarítás 32 millió forint.
- Színművészek bérének és megbízási díjának 50%-ra csökkentése a járvány idejére. Várható költségmegtakarítás 12 millió forint.
- Színművészek bérének és megbízási díjának 80%-ra csökkentése a 2020/2021-es évadra. Várható költségmegtakarítás éves szinten 15 millió forint.
- Hatályos vállalkozási és megbízási szerződések felülvizsgálata, mely során a díjak csökkentését és/vagy a szerződés felfüggesztését hajtottuk végre. Várható költségmegtakarítás éves szinten 20 millió forint.
- Jogdíjak feltételhez kötött csökkentése. Várható költségmegtakarítás éves szinten 20 millió forint.
- Előadászám óvatos tervezése, mely során a nagyobb hasznot hozó előadások műsorra tűzése kerül prioritásba.

- Tervezett felújítások elhalasztása.
- Jegyár óvatos emelése.

Várhatóan a Társaság a 2020. üzleti évet jelentős veszteséggel fogja zárni, de a 2021. üzleti évre a tervezett költségcsökkentés, strukturális változtatás hatására az eredmény várhatóan pozitív lesz.

Budapest, 2019. augusztus 05.

Puskás László Tamás
ügyvezető igazgató